

Inriktning för transportinfrastruktur- planeringen i storstadsregionen

Beslutad av förbundsstyrelsen 2024-02-23

Inledning

Transportinfrastrukturen i Göteborgsregionen är i stort behov av investeringar. För att dessa satsningar ska bli verklighet krävs prioriteringar som är specifika för storstadsregionens förutsättningar. Detta dokument beskriver vad Göteborgsregionen ser för behov i storstadsregionens transportsystem och är en kompass för framtida satsningar och prioriteringar.

Omvärlden förändras snabbt men infrastrukturprocesser är långa och komplexa. För att åstadkomma de satsningar som en förändrad omvärld kräver behövs en gemensam bild av bristerna i transportsystemet och en långsiktig enighet. "Inriktning för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen" beskriver vad Göteborgsregionen ser för behov i storstadsregionens transportsystem och är en kompass för framtida satsningar och prioriteringar, även när processerna i sig är oförutsägbara.

Dokumentet utgår huvudsakligen från Göteborgsregionens mål- och strategidokument "Hållbar tillväxt", "Strukturbild för Göteborgsregionen" samt "Strategisk inriktning 2020-2023 samt 2024". Dokumentet ligger även i linje med de nationella transport- och klimatpolitiska målen samt de regionala klimatmålen.

Inriktningsdokumentet utgår från det dokument som beslutades av Göteborgsregionens förbundsstyrelse 3 april 2020. Då togs innehållet fram i samverkan med de fyra nätverken för infrastruktur, kollektivtrafik, miljöstrategiska planeringsfrågor samt översiktliga planeringsfrågor. Inriktningsdokumentet är en grundförutsättning för oss att kunna vara tydliga, eniga och därmed snabba i revideringsprocesserna.

Detta dokument har bearbetats och tagits fram i samverkan med nätverket för infrastruktur. Inriktningsdokumentet bereds i Göteborgsregionens beredningsgrupp för miljö och samhällsbyggnad och beslutas i Göteborgsregionens förbundsstyrelse.

Inriktningsdokumentet innehåller en portalparagraf om vad vi vill uppnå med transportinfrastrukturen och därefter åtta inriktningar om hur vi vill göra det.

En hållbar tillväxt med kraftigt minskad klimat- och miljöpåverkan från transportsystemet

Göteborgsregionen är en av tre storstadsregioner i Sverige och en viktig tillväxtmotor för både Sverige och Skandinavien. Ett stort befolkningsunderlag, en internationell marknad, Nordens största hamn och Landvetter flygplats är några av Göteborgsregionens styrkor. Vår storstadsregion är konkurrenskraftig och har förutsättningar för att kraftfullt bidra till den gröna omställningen.

Ett scenario för år 2050 visar att Göteborgsregionen kan omfatta ca 1,5 miljoner invånare och att arbetsmarknadsregionen kan omfatta ca 1,9 miljoner invånare. Regionförstoringen, det vill säga att vi kan röra oss över längre sträckor på samma eller kortare tid, skapar nytta i hela Västsverige men ställer samtidigt höga krav på transportsystemets funktioner.

Transporter står för en stor del av utsläppen i Göteborgsregionen. Agenda 2030 sätter ramen för klimatarbetet på global nivå och på regional nivå är det Klimat 2030. I enlighet med Klimat 2030 ska Västra Götaland vara en fossiloberoende region år 2030. En storstadsregions tillväxt kräver att hållbara och attraktiva transportslag där

kollektivtrafik, gång och cykel prioriteras. I takt med utbyggnaden av yteffektiva transportsystem måste samtidigt vägsystemets kapacitet bevakas, med prioritet för gods och kollektivtrafik.

Transportsystemet behöver minska sin miljöpåverkan och vår största utmaning i närtid är att radikalt minska utsläppen av växthusgaser. För att kunna göra det krävs intermodala lösningar, det vill säga goda möjligheter för personer och gods att nyttja olika trafikslag under en resa eller transport. Utöver det krävs även effektivare fordon, fartyg och flygplan samt ökad andel förnybar energi och elektrifiering. Vi behöver arbeta för ett minskat transportbehov, ökad transporteffektivitet, optimering samt ökad användning av kollektivtrafiken.

” Vår storstadsregion är konkurrenskraftig och har förutsättningar för att kraftfullt bidra till den gröna omställningen ”

Vi vill:

- verka för en hållbar tillväxt i storstadsregionen
- kraftigt minska klimat- och miljöpåverkan från transportsystemet.

Inriktningar

De åtta inriktningarna beskriver vad Göteborgsregionen vill göra för att uppnå portalparagrafen ”En hållbar tillväxt med kraftigt minskad klimat- och miljöpåverkan”.

Vi vill öka järnvägskapaciteten

Större andel resor behöver ske på järnväg både regionalt, nationellt och internationellt. Idag råder det kapacitetsbrist i hela systemet. Med Västlänken ökar järnvägskapaciteten genom Göteborg men den löser inte kapacitetsbristen i regionens järnvägssystem. Kapacitetsbristerna måste lösas för en effektivare pendling inom arbetsmarknadsregionen. En robust tågtrafik med hög turtäthet är av stor vikt för att möjliggöra framtida lägen för bostäder och arbetsplatser med hållbara resalternativ. Vi prioriterar en utbyggnad av järnväg.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- utbyggnad och kapacitetsförstärkning av järnväg i huvudstråken före annan transportinfrastruktur
- alternativa finansieringslösningar för järnvägssatsningar
- ökat resandeunderlag i stråken genom att utveckling koncentreras enligt strukturbilden.

Vi vill förbättra framkomligheten och kapaciteten för kollektivtrafiken i det sammanhängande stadsområdet

Idag råder kapacitetsbrist för både resenärer och fordon i det sammanhängande stadsområdet, framförallt i högtrafik. Trängsel och långa restider påverkar kollektivtrafiksystemet och skapar en låg tillförlitlighet för resenärerna både i kärnan och i den mellankommunala pendlingen. I takt med regionens utveckling kommer störningarna bli fler och större. Vi vill kraftfullt förstärka storstadsregionens kollektivtrafiksystem, både på kort och lång sikt.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

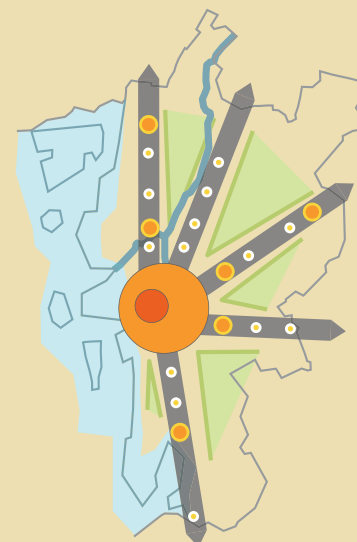
- utbyggnad av högvärdig kollektivtrafik i storstadsregionen
- högre andel av medel i infrastrukturplanerna fördelas till kollektivtrafikåtgärder
- effektiva bytespunkter med pendelparkeringar för både bil och cykel.

Strukturbild för Göteborgsregionen

Strukturbild för Göteborgsregionen innehåller överenskommelser för fysisk planering. Det är en överenskommelse om det gemensamma ansvaret för en långsiktigt hållbar regional struktur.

Strukturbilden utgörs av en kärna och ett sammanhängande stadsområde. Från kärnan och det sammanhängande stadsområdet strålar fem definierade huvudstråk. Det är stråk som ska utvecklas bland annat genom attraktiv kollektivtrafik, levande stationssamhällen och god infrastruktur.

Strukturbilden innehåller även överenskommelser kring kusten och de gröna områdena samt Göta älv.

Inriktningar

Vi vill öka sjö- och järnvägs-kapaciteten för godstransporter

Göteborgs hamn är en viktig del i storstadsregionens och Sveriges transportsystem och har en central roll för näringslivsutvecklingen och sysselsättningen. I takt med regionens tillväxt behöver godstransporterna öka med starkt kapacitet. Vi vill fortsatt vara ett konkurrenskraftigt godsnav med en överflyttning från väg till sjö- och järnvägstransporter.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- kapacitetsförstärkningar för sjö- och järnvägstransporter
- större andel godsolymer i den ökade sjö- och järnvägskapaciteten
- stärkt godslogistik för flyg-, järnvägs-, och sjöfartstransporter.

Vi vill förstärka cykelinfrastrukturen i sammanhängande regionala stråk

Det råder kapacitetsbrist i pendlingsstråken vilket skapar trängsel och trafiksäkerhetsproblem. Stora delar av huvudnätet är i behov av investeringar och regelverk behöver anpassas för att underlätta kapacitetsförstärkningar. Vi vill öka kapaciteten på de sammanhängande regionala stråken med en överflyttning från väg- och järnväg.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- hög andel av medel i infrastrukturplanerna till cykelåtgärder
- fördjupat samarbete kring regional cykelinfrastruktur genom att fortsatt leda och koordinera samarbetet
- anpassat regelverk för en snabbare och billigare utbyggnad av statlig cykelinfrastruktur.

Vi vill utveckla transportsystemet i samspel med människors livsmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Buller, barriärer och dålig luftmiljö behöver hanteras i en attraktiv och jämlik storstadsregion. När transportinfrastruktur planeras och utformas behöver de negativa effekterna på människans livsmiljö, den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna minimeras. Vi vill skapa attraktiva livsmiljöer för storstadsregionens invånare.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- synliggörande och hantering av regionala målkonflikter
- anpassningar av transportinfrastrukturen till landskapsbilden
- framtagande av kunskapsunderlag och metoder som minskar buller och barriärer i stationssamhällen.

Inriktningar

Vi vill anpassa transportinfrastrukturen till klimatförändringarnas effekter

Göteborgsregionen är en av Sveriges mest utsatta geografiska områden för klimatförändringarna. Stigande vattenflöden och andra väderfenomen påverkar möjligheten att uppnå transportinfrastrukturens funktionsmål. Staten behöver ta ett större ansvar för att klimatsäkra riksintressen för infrastruktur. Vi vill att transportinfrastrukturen ska vara klimatanpassad.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- ökad andel statlig finansiering av klimatanpassningsåtgärder för vital infrastruktur
- klimatskyddande åtgärder så som älvkantsskydd längs med och i Göta älv
- robusta transportsystem som kan möta stigande vattenflöden och extremväder.

Vi vill stimulera innovationer och ny teknik för att uppnå ett mer transporteffektivt samhälle

Dagens transportsystem behöver nyttjas mer effektivt och tillämpningen av innovationer och ny teknik behöver öka. Elektrifiering och digitalisering skapar nya möjligheter för det transporteffektiva samhället. Vi vill vara föregångare genom att testa nya lösningar för framtidens transporteffektiva samhällen.

Inriktningen innebär bland annat att vi främjar:

- mellankommunala testbäddar för innovationer och ny teknik
- åtgärder som underlättar elektrifiering
- delning av lämpliga data inom regionen som bidrar till transporteffektivitet och beteendeförändring.

Vi vill skapa förutsättningar för beteendeförändringar

I takt med regionens utveckling kommer trängseln i transportsystemet bli allt större. I storstadsregionen behöver det vara enkelt att välja det, för ändamålet, mest hållbara transportslaget för både persontransporter och leveranser av gods. Bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen är en bidragande faktor till ökad användning av hållbara transportslag. Invånarnas valfrihet och möjligheter behöver öka. Vi vill att fler ska välja att resa hållbart.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- ökad möjlighet att välja hållbara transportslag genom bland annat bebyggelse i våra stationssamhällen
- objektsoberoende beteendepåverkande åtgärder finansierade genom infrastrukturplaner
- beteendepåverkansåtgärder riktade mot både persontransporter och godstransporter.

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.